

**УУЛ УУРХАЙ, ХҮНД ҮЙЛДВЭРИЙН ЯАМНЫ ЭДИЙН ЗАСАГ, НИЙГМИЙН
ХӨГЖЛИЙН ҮЗҮҮЛЭЛТИЙН БИЕЛЭЛТЭД ХИЙСЭН ХЯНАЛТ
ШИНЖИЛГЭЭ, ҮНЭЛГЭЭНИЙ ТАНИЛЦУУЛГА
/2020 оны жилийн эцэс/**

2021 оны 03 дугаар сарын 25-ны өдөр

Хөгжлийн бодлого төлөвлөлт, түүний удирдлагын тухай хууль, Засгийн газрын 2020 оны 206 дугаар тогтоолооср баталсан “Бодлогын баримт бичгийн хэрэгжилт, захиргааны байгууллагын үйл ажиллагаанд хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийх нийтлэг журам”, Яамдын эдийн засаг, нийгмийн хөгжлийн үзүүлэлт батлах тухай Засгийн газрын 2018 оны 55 дугаар тогтоолыг тус тус удирдлага болгон Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн яамны эдийн засаг, нийгмийн хөгжлийн үзүүлэлтийн биелэлтэд хяналт-шинжилгээ үнэлгээ хийв.

Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн сайдын эрхлэх асуудлын хүрээнд геологийн зураглал, голлох эрдэс түүхий эдийн олборлолт, экспорт, газрын тосны бүтээгдэхүүний импорт, мегалл, шатах ашигт малтмалын үйлдвэрлэлийн 9 ангиллын 19 үзүүлэлтийг Засгийн газрын 2018 оны 55 дугаар тогтоолын 10 дугаар хавсралтаар батлагдсан. Эдгээрээс тайлант хугацаанд 4 үзүүлэлт зорилтот түвшинд хүрсэн буюу давж биелсэн бол үлдсэн 12 үзүүлэлт зорилтот түвшинд хүрээгүй, буурсан гүйцэтгэлтэй байна.

**УУЛ УУРХАЙ, ХҮНД ҮЙЛДВЭРИЙН ЯАМНЫ ЭДИЙН ЗАСАГ,
НИЙГМИЙН ХӨГЖЛИЙН ҮЗҮҮЛЭЛТИЙН БИЕЛЭЛТ
/2020 оны жилийн эцэс/**

№	Үзүүлэлт	Суурь үзүүлэлт /2016/	Эхний жил /2017 он/		2 дахь жил /2018 он/		3 дахь жил /2019 он/		4 дэх жил /2020 он/				
			Зорилтот түвшин	Хүрсэн түвшин	Зорилтот түвшин	Хүрсэн түвшин	Зорилтот түвшин	Хүрсэн түвшин	Зорилтот түвшин	Хүрсэн түвшин	Өөрчлөлт	Үнэлгээ	
												Хувь	Оноо
1	Монгол Улсын нутаг дэвсгэрийн геологийн 1:50 000-ын масштабын зураглал, ерөнхий эрлийн ажилд хамрагдалт (хувь)	34.6	37.0	37.4	38.4	38.7	41.0	43.50	41.0	41.06	0.06	100	5.0
2	Нийт нутаг дэвсгэрийн хэмжээнд геологийн 1:200000-ын масштабын иж бүрэн зураг зохиох төслийн хэрэгжилт (бүх нутгийг хамарсан байх)	86.0	100.0	100.0	100.0	92.1	92.0	94.00	100.0	92.11	-7.89	92	4.6
3	Голлох эрдэс түүхий эдийн олборлолтын хэмжээ												
	Газрын тос (мянган баррель)	8,249.8	7,971.1	7,632.6	10,850.7	6,138.4	10,899.1	6,875.5	10,899.1	4,082.2	6,816.9	37.5	1.9
	Нүүрс (сая тонн)	35.4	47.1	47.1	37.0	50.0	41.1	50.8	41.1	43.1	2.0	104.8	5.0
	Зэсийн баяжмал (мянган тонн)	1,445.1	1,310.0	1,317.1	1,500.0	1,310.8	1,820.0	1,262.4	1,920.0	1,275.7	-644.3	66.4	3.3
	Төмрийн хүдэр (сая тонн)	4.9	10.0	7.7	10.0	6.2	10.0	12.0	10.0	9.2	-0.8	92.0	4.6
	Алт (тонн)	18.4	19.8	19.8	20.0	21.9	23.0	16.3	23.0	23.6	0.6	102.5	5.0
4	Голлох эрдэс түүхий эдийн экспортын хэмжээ												
	Газрын тос (мянган баррель)	8,015.9	7,100.0	7,514.2	10,100.0	6,339.0	10,100.0	6,546.6	10,100.0	4,070.5	6,029.5	40.3	2.0

	Нүүрс (сая тонн)	25.7	33.4	33.0	25.5	35.8	28.0	36.6	28.0	28.7	0.7	102.4	5.0
	Зэсийн баяжмал (мянган тонн)	1,562.0	1,280.0	1,447.2	1,620.0	1,436.7	1,720.0	1,403.6	1,720.0	1,395.1	-324.9	81.1	4.1
	Төмрийн хүдэр (сая тонн)	6.1	6.2	6.3	10.0	7.4	10.0	12.0	10.0	8.2	-1.8	82.0	4.1
	Алт (тонн)	19.2	15.0	14.6	15.0	3.4	15.0	9.1	15.0	30.5	15.5	203.3	5.0
5	Газрын тосны бүтээгдэхүүний импортын хэмжээ (сая тонн)	1.22	1.49	1.50	1.40	1.79	1.50	2.00	1.50	1.95	0.45	130.0	5.0
	Үүнээс: ОХУ-аас	1.16	1.44	1.46	1.30	1.79	1.30	1.90	1.30	1.81	0.51	139.3	5.0
	Бусад улсаас	0.06	0.05	0.04	0.10	0.08	0.20	0.18	0.20	0.13	-0.07	66.5	3.3
6	Газрын тосны бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэл (мян. тн)												
	Дизель түлш	30.0	30.0	32.0	30.0	29.0	30.0	98.9	30.0	2.3	-27.7	8.0	0.4
	Автобензин	15.0	15.0	20.0	15.0	3.5	30.0	8.8	30.0	0.0	-30.0	0.0	0.0
	Мазут	5.0	5.0	10.0	5.0	3.5	10.0	0.4	10.0	1.2	-8.8	12.0	0.6
7	Ган бүтээгдэхүүн (мянган тонн)	40.0	50.0	60.0	50.0	70.1	50.0	75.0	50.0	64.8	14.8	129.6	5.0
8	Катодын зэс (мянган тонн)	15.0	15.0	14.7	15.0	14.2	25.0	11.7	25.0	9.5	-15.7	38.0	1.9
9	Ангжруулсан төмөр (мянган тонн)	-/-	-/-	-/-	-/-	-/-	500.0	0.0	500.0	0	-500	0.0	0.0
	УУХҮЯ-ны ЭЗНХҮ-ийн биелэлтийн ерөнхий үнэлгээ											74.83	3.74

Тайлангийн хугацаанд газрын тос, зэсийн баяжмал олборлолт, болон экспортын хэмжээ, ОХУ-аас бусад улсаас импортолсон газрын тосны бүтээгдэхүүний хэмжээ, дотоодод үйлдвэрлэсэн дизель түлш, автобензин, мазутын үйлдвэрлэл, катодын зэс, ангижруулсан төмрийн үйлдвэрлэл тус тус буурсан дүнтэй байна.

Газрын тосны олборлолт 37.5%, экспорт 40.3%-ийн тус тус гүйцэтгэлтэй гарсан нь шинэ төрлийн коронавирус /Ковид 19/ цар тахлын нөхцөл байдалтай холбоотойгоор хилийн боомтуудын үйл ажиллагаанд хязгаарлалт тогтоож, газрын тосны экспортын тээвэрлэлийн үйл ажиллагааг 2020.01.30-ны өдрөөс эхлэн бүрэн зогсоосон нь газрын тосны 2020 оны олборлолт, экспортын үйл ажиллагаанд сөргөөр нөлөөлсөн болно.

Засгийн газрын шийдвэрийн дагуу “Уул уурхайн бүтээгдэхүүний экспортын тээвэрлэлтийн үйл ажиллагааг онцгой нөхцөл байдалд зохион байгуулах түр журам”-ын дагуу 2020.04.15-ны өдрөөс эхлэн Тамсаг XXI талбайгаас Баянхошуу хилийн боомтоор хоногт 24 автоцистернээр, 2020.06.16-ны өдрөөс эхлэн Тосон-Уул XIX талбайгаас Бичигтийн хилийн боомтоор хоногт 25 автоцистернээр газрын тосны экспортын тээвэрлэлтийн үйл ажиллагааг тус тус сэргээн явуулж эхэлсэн. Өнөөгийн байдлаар Тосон-Уул XIX талбайгаас хоногт дунджаар 319 цооногоор 1235 тонн газрын тос олборлож, 39 автоцистернээр Сүхбаатар аймгийн Эрдэнэцагаан сумын нутагт орших Бичигт боомтоор, Тамсаг-XXI талбайгаас хоногт дунджаар 306 цооногоор 1204 тонн газрын тос олборлож, 33 автоцистернээр Дорнод аймгийн Халхгол сумын нутагт орших Баянхошуу боомтоор, БХГ-97 талбайгаас 103 цооногоор дунджаар 1080 баррель буюу 151 тонн газрын тос олборлож, 7 хоногт 1 удаа 21 вагонцистернээр дунджаар 8350 баррель буюу 1150 тонн газрын тос олборлож, Дорноговь аймгийн Замын-Үүд хилийн боомтоор БНХАУ-д тус тус экспортолж байна.

Мөн дээрх шалтгааны улмаас газрын тосны үйлдвэрлэлийн тухайд дизелийн түлшний үйлдвэрлэл 8.0%, автобензин 0.0%, мазутын үйлдвэрлэл 12%-иар биелсэн байна.

Дээрхтэй ижил нөхцөл байдал катодын зэсийн үйлдвэрлэл дээр мөн харагдаж байна. Тухайлбал 2020 онд нийт 9,5 мянган тонн катодын зэс үйлдвэрлэсэн нь зорилтот түвшингийн 38%-ийг хангасан байна. Одоогийн байдлаар “Эрдмин” ХХК жилд 5.0 мянган тонн, “Ачит ихт” ХХК жилд 10.0 мянган тонн катодын зэс үйлдвэрлэх суурилагдсан хүчин чадалтайгаар ажиллаж байгаа ба нийлбэр дүнгээр жилд 11.0-15.0 мянган тонн (2015 онд 14.9 мян.тн, 2016 онд 15.1 мян.тн, 2017 онд 14.7 мян.тн, 2018 онд 14.2 мян.тн, 2019 онд 11.7 мян.тн, 2020 онд 9.5 мян.тн) катодын зэс үйлдвэрлэж байна.

“Дарханы Төмөрлөгийн Үйлдвэр” ТӨХК-ийн “Уул уурхай, металлургийн цогцолбор” байгуулах концепци төлөвлөгөө-г “шинэчлэн сайжруулах-барих-ашиглах-шилжүүлэх”, “барих-шилжүүлэх” нөхцөлтэйгээр “Кью Эс Си” ХХК болон Эдийн Засгийн Хөгжлийн Яам /хуучнаар/-тай нь 2014 оны 04 дүгээр сард Концессын гэрээг 30 жилийн хугацаатай байгуулсан байна.

Дээрх төслийг 2 үе шаттайгаар хэрэгжүүлэхээр төлөвлөсөн ба 1-р шатны ажлууд болох төмрийн хүдрийн ордуудаа эдийн засгийн эргэлтэнд оруулах, уул уурхайн үйлдвэрлэлийг дэд бүтцийн хамт байгуулах ажлуудыг хэрэгжүүлэн төмрийн хүдрийн 2 уурхай нээж, уурхайнууд дээр хуурай соронзон баяжуулах үйлдвэрүүд, гангийн үйлдвэрийн дэргэд нойтон баяжуулах үйлдвэр, ган бөмбөлгийн үйлдвэр зэргийг дэд бүтцийн ажлуудын /төмөр зам, авто зам, ачиж буулгах терманалууд, цахилгаан дамжуулах агаарын шугам, дэд станцууд/ хамт барьж байгуулсан.

Төслийн 2-р шатанд 600 мян. шууд ангижруулсан төмрийн үйлдвэр, 400 мян.тн гангийн шинэ үйлдвэр байгуулах ажлууд Концессын гэрээнд зааснаар 2014-2018 онд хэрэгжүүлж дуусах байсан боловч хугацаандаа биеллээгүй.

Шууд ангижруулсан төмрийн үйлдвэр, шинэ гангийн үйлдвэр байгуулах хөрөнгө оруулалтын зардал өндөр /1.2 тэрбум ам.доллар/, цахилгаан эрчим хүчний хэрэглээ их / 170 МВт/, ойрын үед Дарханы шугам сүлжээ энэ хэрэглээг шийдэх боломжгүй зэрэг шалтгааны улмаас үйлдвэрийн бүтээн байгуулалтын ажлыг хийх боломжгүй нөхцөл байдал үүссэн.

Иймээс төслийг хэрэгжүүлэгч “Кью Эс Си” ХХК нь хөрөнгө оруулалт багатай /700 сая ам.доллар/, цахилгаан эрчим хүчний зардал бага /75-80 МВт/ уламжлалт домен зуухний технологийг сонгон ширэм, ган үйлдвэрлэх ТЭЗҮ-ийг шинээр хийлгэж байгаа ба бүтээн байгуулалтын ажлыг 2021 онд эхлүүлж 2024 онд үйлдвэрийг ашиглалтад оруулахаар төлөвлөн ажиллаж байна.

Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн яамны эдийн засаг, нийгмийн хөгжлийн үзүүлэлтийн биелэлт 2020 оны жилийн эцсийн байдлаар **74.83** хувьтай, **3.74** оноогоор дүгнэгдлээ.

УУЛ УУРХАЙ, ХҮНД ҮЙЛДВЭРИЙН ЯАМ

Хянасан:
ХШҮДАГ-ын дарга

Ц.Одхүү

Танилцуулга боловсруулсан:
ХШҮДАГ-ын ахлах шинжээч

Х.Цэнд-Аюуш /2021.03.25/